

Tomasz Skorupka

Kowalewko, st. 12, gm. Oborniki, woj.
poznańskie, AZP 49-26/46

Informator Archeologiczny : badania 30, 167-168

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Odkryto rozległą warstwę rumoszu, składającego się z warstw polepy i kamieni. Była ona związana z budynkami naziemnymi, o czym świadczą m.in. ślady po słupach. Wystąpiły w niej liczne fragmenty ceramiki lepionej ręcznie i toczonej, poza tym odkryto radlicę żelazną i krój radła, liczne fragmenty nieokreślonych przedmiotów żelaznych, gładziki kamienne i osetki. Duże obiekty naziemne należą do typowych na tym stanowisku budynków o konstrukcji słupowej i ścianach plecionkowych, wylepionych gliną. Odkryto także kilka palenisk – jedno z nich znajdowało się pod warstwą mulów utworzonych przez cykliczne wylewy rzeki. Interesującym obiektem jest kolejna, czwarta studnia (obiekt 63). W przeciwieństwie do innych tego typu obiektów na stanowisku, nie zachowała się w niej drewniana cembrowina. Na podstawie odkrytych śladów można przypuszczać, że była to studnia z okrągłą cembrowiną, wzmocnioną w części dolnej dużymi kamieniami. Znalezione w niej miseczkę glinianą z uchwytem, która być może pełniła rolę czepaka. Można przypuszczać, że w wykopie 60 x 10 m odkryto część osady datowaną na koniec III i pierwszą połowę IV w. Natomiast w wykopie drugim znaleziono starszą część osady (zniszczoną wskutek pożaru), datowaną na około połowę III w.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Archeologicznym i Etnograficznym w Łodzi.

Badania powinny być kontynuowane.

KOSZANOWO, st. 4
(GAZ 105),
gm. Pniewy,
woj. poznańskie,
AZP 50-22/2

- osada kultury przeworskiej (młodszy okres przedrzymski – okres wpływów rzymskich)
- osada wczesnośredniowieczna

Ratownicze badania wykopaliskowe na trasie gazociągu tranzytowego Rosja-Niemcy, przeprowadzone przez mgr. Artura Sobuckiego (Ośrodek Naukowo-Konserwatorski PKZ spółka z o.o. w Poznaniu). Finansowane przez EuRoPol Gaz SA w Warszawie.

Założono wykop o wymiarach 175 x 13 m. Łącznie przebadano powierzchnię 2275 m².

Odkryto: 7 półziemianek, 11 palenisk, 12 dołków posłupowych, 3 piece, 5 jam wapiennych, 4 jamy osadowe, 2 półziemianki, 7 jam i obiekty o nieokreślonej funkcji. Ogółem pozyskano 811 fragmentów ceramiki, 47 grudek polepy, 2 krzemienie, 21 przedmiotów kamiennych i 8 przedmiotów metalowych.

Materiały i dokumentacja przechowywane są czasowo w Ośrodku Naukowo-Konserwatorskim PKZ sp. z o.o. w Poznaniu.

Badania zakończono do czasu budowy drugiej nitki gazociągu.

KOWALEWKO, st. 12,
gm. Oborniki,
woj. poznańskie,
AZP 49-26/46

- osada kultury ceramiki wstęgowej (neolit)
- cmentarzysko kultury ceramiki sznurowej (neolit)
- osada kultury lużyckiej (środkowa i późna epoka brązu)
- cmentarzysko birytualne kultury wielbarskiej (okres wpływów rzymskich)

Ratownicze badania wykopaliskowe na trasie gazociągu tranzytowego Rosja-Niemcy, przeprowadzone w dniach od 28 sierpnia do 17 października przez mgr. Tomasza Skorupkę (Muzeum Archeologiczne w Poznaniu). Finansowane przez EuRoPol Gaz SA i Urząd Wojewódzki w Poznaniu. Drugi sezon badań.

W sezonie 1996 poszerzono teren zbadany w 1995 r. (400 x 13 m) o 15 m w kierunku południowym na długości 100 m. Przebadano powierzchnię 1500 m².

Odsłonięto kolejne obiekty odkrytej w 1995 r. osady kultury ceramiki wstęgowej rytej: 2 półziemianki, palenisko oraz 10 jam lub dołków posłupowych (prawdopodobnie należących do tej kultury). Z obiektów tych pozyskano kilkaset fragmentów ceramiki, polepę, kości zwierzęce oraz fragment toporka kamiennego. Niewątpliwie najciekawszym obiektem, nie należącym do wielkiej nekropolii wielbarskiej, był jednostkowy grób zaliczony do kultury ceramiki sznurowej. Był to grób płaski, o obrządku szkieletowym. Szkielet dziecka (zachowały się tylko zęby) ułożony w pozycji prawdopodobnie skurczonej, orientowany na osi południe-północ, znajdował się w bardzo regularnej obstawie kamiennej kształtu prostokątnego. Jednym wyposażeniem był doskonale zachowany pucharek gliniany. Znaleźiska tego typu należą do rzadkości i praktycznie nie występują na terenie północnej Wielkopolski. Odkryto kolejne obiekty kultury lużyckiej – 3 jamy gospodarcze, w wypełnisku których znajdowały się głównie fragmenty ceramiki, datowane na lata 1200–800 p.n.e. Natrafiono na kolejne 134 groby cmentarzyska kultury wielbarskiej: szkieletowe – 80, ciałopalne popielnicowe – 47 i bezpo-

pielnicowe – 7. Wystąpiły w nich liczne ozdoby. Na szczególną uwagę zasługują: złoty wisior gruszkowaty, 3 emaliowane zapinki, zapinki pozłacane i posrebrzane, srebrna szpila, bransolety pozłacane i srebrne, srebrne paciorki, srebrne klamerki esowate, srebrne wisioriki kapsułkowate. Znaleziono też m.in. brązowe zapinki (wśród nich kilka importowanych z Panonii i Nadrenii), brązowe i żelazne sprzączki do pasa, kolie z paciorków szklanych i bursztynowych, klucze i okucia szkatulek, przęśliki gliniane, grzebienie i szpile kościane, ostrogi brązowe oraz inne. Ponadto pozyskano dobrze zachowane popielnice gliniane oraz naczynia miniaturowe, występujące w grobach szkieletowych. Łącznie dotychczasowa kolekcja została poszerzona o blisko 300 nowych zabytków. W tej chwili jest już 320 pochówków odkrytych na nekropolii kowalewskiej.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Archeologicznym w Poznaniu. Badania będą kontynuowane.

KOZIA WOLA, st. 5,
gm. Zakrzew,
woj. radomskie,
AZP 72-66/28

- ślad osadnictwa kultury świderskiej (paleolit schyłkowy)
- osada kultury przeworskiej (młodszy okres przedrzymski – okres wpływów rzymskich)

Ratownicze badania wykopaliskowe na stanowisku niszczone przez wybieranie piasku, przeprowadzone przez mgr Małgorzatę Cieslak-Kopyt (Muzeum Okręgowe w Radomiu). Finansowane przez Urząd Wojewódzki w Radomiu.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum im. J. Malczewskiego w Radomiu. Badania będą kontynuowane.

KOZIRÓG RZECZNY, st. 5.
gm. Tłuchowo,
woj. wrocławskie,
AZP 45-52

- osada kultury wielbarskiej (okres wpływów rzymskich)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 27 sierpnia do 5 września przez mgr Aleksandra Andrzejewskiego i Arkadiusza Horonziaka (Instytut Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego, Stowarzyszenie Naukowe Archeologów Polskich, PSOZ Włocławek). Finansowane przez EuRoPol Gaz SA. Pierwszy sezon badań. Założono wykop o wymiarach 23 x 13 m. Łącznie przebadano powierzchnię 3,25 ara, którą odhumusowano ręcznie.

Po zdjęciu warstwy ornej stwierdzono, że przeważającą część wykopu zalegała glina zwałowa. Jedynie w narożniku północno-zachodnim znajdowała się warstwa białego piasku o charakterze eolicznym, a we wschodniej części pokład szarobrunatnego piasku. W warstwie humusu odkryto ułamki pradziejowych i średniowiecznych naczyń glinianych oraz monetę nowożytną (2 kopiejki rosyjskie z 1898 r.). Na powierzchni wykopu odsłonięto zarysy czterech obiektów. Obiekt nr 1 znajdował się w centralnej części wykopu (ar 1300/1100, ćw. A/C), przy dużym kamieniu eratycznym. Odkryto w nim fragmenty naczyń glinianych kultury wielbarskiej i fragmenty polepy. Obiekt nr 2 znajdował się w północnej części wykopu (ar 1400/1100, ćw. C/D) – było to palenisko, w którym odkryto ułamki ceramiki naczyniowej kultury wielbarskiej, 2 krzemienie (wiór i odtupek) oraz 3 fragmenty polepy. Obiekt nr 3 znajdował się w północno-zachodniej części wykopu (ar 1400/1000, ćw. C/D). Wyeksplorowano tu warstwę próchnicy, układającą się w zaciemnienie o podłużnym kształcie – być może ślad drewna, nie znaleziono ruchomego materiału zabytkowego. Obiekt 4 znajdował się w południowo-zachodniej części wykopu (ar 1300/1000, ćw. C) – wypełniło jamy o owalnym kształcie stanowił szarobrunatny piasek, w którym odkryto odtupek krzemienisty. Łącznie znaleziono 118 egzemplarzy ruchomego materiału zabytkowego, które zinwentaryzowano w 9 numerach inwentarzowych.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego.

Badania być może będą kontynuowane.

Krajnik Górny, st. 30,
gm. Chojnia, woj. szczecińskie

patrz: neolit

Kraków-Biezanów, st. 8

patrz: neolit

KRAKÓW-Biezanów, st. 9,
AZP 103-57/9

- ślad osadnictwa z epoki kamienia
- ślad osadnictwa kultury łużyckiej (środkowa i późna epoka brązu)
- osada kultury przeworskiej(?) (młodszy okres przedrzymski – okres wpływów rzymskich)